

**Балаларның сөйләмен үстөрүдә әвәләүнең әһәмияте
(ата-аналар өчен консультация)**

**Әзерләде:
Галлямова Г.Д.**

Балаларга күпкырлы тәрбия һәм үсеш бирүдә әвәләү шөгыләнен дә урыны зур. Балаларның баш миен, психикасын өйрәнүче галимнәр кул һәм бармак хәрәкәтләренә зур стимуллаштыру әһмиятенә ия булуын билгеләләр. Аларның сөйләм үсешә турыдан-туры бармакларның нәфис, нечкә хәрәкәтләре формалашу дәрәжәсенә бәйлә. Бармаклар авыр хәрәкәтләнсә сөйләм үсешә дә тоткарлана. Балалардагы искиткеч кызыксынучанлык: һәр нәрсәне тотып, кабып, танып белү теләгә бездән-өлкәннәрдән зур игътибар сорый. Ә аларның кечкенә куллары, кечкенә бармаклары һәрвакыт нинди дә булса шөгылә эзләүдә.

Кечкенәләр төркемендә күбрәк сенсорик тәрбиягә игътибар бирелә. Әвәләгәндә исә безнә бармакларыбыз, кулларыбыз хәрәкәтләнә. Нәкъ менә бармакларны күбрәк хәрәкәтләндерү акыл сәләтен үстерүгә ярдәм итә. Шушы максаттан мин үз практикада күбрәк әвәләү шөгыләненә игътибар бирергә тырышам.

Әвәләү өчен пластилиннан, балчыктан, камырдан, әвәли торган массалардан файдаланырга була. Мин үзем күбрәк камырны кулай күрәм.

Камыр - экологик чиста һәм аллергия бирми торган материал. Аны кулга алу белән бик тә рәхәтләненә әвәлисе дә әвәлисе килә. Камырны ясау да бер дә катлаулы түгел.

Аны кухня өстәлендә теләгән вакытта ясарга була. Камыр куллардан бик жиңел юыла. Технологияне дәрәс кулланы ясаганда, камыр кулларга ябышмый һәм бик тә пластик, аннан төрлечә әвәләргә була.

Камыр ясау өчен 2 стакан он, 1 стакан тоз ("Экстра" тозы) һәм $\frac{3}{4}$ стакан салкын су алына (тоз камыр озак саклансын өчен, бөжәкләрдән саклау өчен кирәк). Камырны целлофан пакетта холодильникта озак вакыт сакларга була. Камырдан ясалган әйберләне батарея өстендә, бүлмә

температурасында, кояшта һәм духовкада киптерергә була. Кипкән камырны матур буяулар белән буяп, без балаларыбызны тагын да куандыра алабыз. Буяу өчен кишер, чөгендер согыннан, зеленкадан, гуашь һәм акрил буяулардан файдаланырга була. Камырга буяуларны эвэлэгәнче өлешлөп кушарга һәм төсле камырдан эвэләргә дә мөмкин. Тозлы камырдан эвэләү буенча китапларны кибетләрдән алырга яки интернет аша да бик рәхәтләнеп өйрәнергә була.

Минем үземнең кечкенәләр төркемендә эвэләүнең иң гади ысуллары кулланам. ФГОС программасы буенча, безнең максатта:

- 1) балаларны эвэләргә кызыксындыру, эвэләү материала белән чиста-пөхтә эш итәргә өйрәтү;
- 2) зур кисәктән кечкенә кисәккә аерып алу алымын өйрәтү, түгәрәк (шар, туп, колобок, алма һ\б) һәм озынча формалар (таяклар, колбаски һ\б) эвэләү, озынча формаларны түгәрәпләп башларын беркетү (төгәрмәч, колечко, бараночка);
- 3) түгәрәк формаларны учлар белән изү (печенье, пряник, лепешки) алымнарын өйрәтү;
- 4) эвэләнгән ике форманы берләштерү, алымын үстерү (таяк һәм шариктан шалтыравык, гомбә, түгәрәкләрдән неваляшка һ\б).